

A könyv a kora újkori Kárpát-medence művelődésében:

kiadás, befogadás, használat

(Tudományos konferencia, Sárospatak, 2023. szeptember 6–9.)

Budapest, 2022. november 29.

Tisztelt Kollégánk, kedves Barátunk!

Értesítjük, hogy a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Irodalomtudományi Intézetének Reneszánsz Osztálya és a Tokaj-Hegyalja Egyetem, együttműködve az egyetemek régi magyar irodalomtörténeti tanszékeivel, doktori programjaival és a korszak kutatásában érdekelt egyéb szakmai műhelyekkel – szakmai közösségünk több mint öt évtizedes hagyományaihoz híven – 2023-ben is meg kívánja rendezni éves nagykonferenciáját. Az elmúlt évek pandémiás időszakainak következményeit hurcolva, a korábban megszokott május végi időpont helyett még mindig a konferencia szeptember eleji megrendezésére kényszerülünk. (2024-ben mindenesetre megpróbálunk majd a májusi időpontra visszaállni.)

A 2023-as éves nagykonferenciánk helyszínét a szervezőtársunk biztosítja: Sárospatakon a Tokaj-Hegyalja Egyetem lesz a vendéglátónk. Sárospatakon már negyedik alkalommal kerül megrendezésre Rebakucs-konferencia: a kutatócsoport történetében legelőször 1970-ben került sor ilyen alkalomra (*Manierizmus-ülésszak*), 1974-ben kerek évfordulóhoz kötődött a tematika (*Szenci Molnár Albert és a magyar késő-reneszánsz: Ülésszak Szenci Molnár Albert születése 400. évfordulója alkalmából*), majd 2004-ben kettős évfordulót ünnepeltünk (*A szerelem költői: Konferencia Balassi Bálint születésének ötödfélszázadik, Gyöngyösi István halálának háromszázadik évfordulóján*).

A könyv a kora újkori Kárpát-medence művelődésében: kiadás, befogadás, használat címmel megrendezni kívánt konferenciánk fókuszpontját ismét kerek évforduló adja: 2023-ban 550. évfordulója lesz, hogy Andreas Hess Budán elkészítette az első magyarországi nyomtatott könyvet, a *Chronica Hungarorum*ot. Ez a jelentős esemény lehetőséget biztosított a magyar történelemtől szóló ismeretek szélesebb körben való elterjedésére, maga a könyvnyomtatás pedig alapjaiban változtatta meg a kora újkori tudós közösségek életét. A konferencia alkalmat ad rá, hogy e jeles alkalomról megemlékezzünk, s egyszersmind foglalkozzunk a korszak könyvhasználatának kulturális előfeltételeivel és következményeivel, a humanista művelődésre tett hatásával, filológiai, irodalom- és esztétörténeti kérdéseivel. A nyomtatott könyvekkel együtt a kora újkorban mindvégig megmaradó kéziratosság kérdése is elválaszthatatlan a hazai könyvtörténet kutatásától.

Javasolt témakörök, valamint néhány orientáló szempont:

- A könyv társadalomtörténete: a kézirat megszületése és a kiadás körüli támogató tevékenység (patronátus), az ajánlások vizsgálata; a szerző/kiadó által előtérbe helyezett olvasói kör (ajánlások a használatról); a szerző és a mű dicsérete, üdvözlőversek (ebből következtethető kapcsolati hálók).
- A szöveg megszületése az idézetek tükrében – egyes szellemi áramlatok dokumentált jelenléte (jelzett és jelzetlen citátumok).
- A kép és a szöveg viszonya (illusztráció, értelmezés, képekkel való szövegtagolás stb.).
- A könyv olvasása, használata: margójegyzetek (vita a margón); saját gyűjtemény és idézett művek viszonya (hol olvasták, hol használták a könyvet); olvasó szakmai és társadalmi csoportok, egyházi közösségek; földrajzi elterjedés: ki, mit ér el, mihez jut hozzá; archaikus és modern olvasmányok – archaizálódó és modernizálódó „köz”-gondolkodás/-tudomány.
- A könyv gyűjtése: a gyűjtés céljai (olvasás/használat, intézményalapítás, bibliofília); a könyvtár alapján kiépülő intézmény vagy az intézmény könyvtára (a könyvanyag meghatározza/jellemzi-e az intézmény tevékenységi körét, szellemi arculatát), a gyűjtemények sorsa: öröklés, árverés, konfiskálás, szétszóródás különböző okokból.

A konferenciára előadással jelentkezni kívánó kollégáktól azt kérjük, hogy 2023. január 31-i határidővel juttassák el húszpercesre megtervezett előadásuk munkacímét és mintegy ezer karakter terjedelmű összefoglalóját a konferencia tudományos titkárának alább olvasható email címére. Az előadások elfogadásáról a szervezőbizottság 2023. február 28-ig értesíti a jelentkezőket. A konferencia tudományos programjáról, helyszíneiről pedig ezt követően, a lehető legkorábbi időpontban tájékoztatjuk a Rebakucs szakmai közösség valamennyi tagját.

Nagy érdeklődéssel várjuk jelentkezésüket!

Baráti üdvözzel, a konferencia szervezőbizottságának nevében:

Monok István
a szervezőbizottság elnöke

Papp Ingrid
a konferencia tudományos titkára
papp.ingrid@abtk.hu